

KANDIDAT

4267

PRØVE

REL116 1 Religion og livssyn i Norge

Emnekode	REL116
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	30.11.2018 09:00
Sluttid	30.11.2018 13:00
Sensurfrist	22.12.2018 00:59
PDF opprettet	18.10.2019 09:51
Opprettet av	Digital Eksamen

REL116 H-18 generell informasjon**Emnekode:** REL116**Emnenavn:** Religion og livssyn i Norge**Dato:** 30.11.18**Varighet:** 4 timer**Tillatte hjelpemidler:** Ingen**Merknader:**

Kandidaten skal velge *enten* oppgavesett 1 *eller* oppgavesett 2 og svare på begge oppgavene i det settet som er valgt.

De to oppgavene i settet, A og B, må begge være bestått for at kandidaten skal få godkjent hele eksamen sett under ett.

Oppgavene blir vektet likt.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

Velg et alternativ

 Ja Nei

Besvart.

1 REL116 H-18 oppgaveside

Velg enten oppgavesett 1 eller oppgavesett 2.

Oppgavesett 1

RELIGION I NORGE DE SISTE TRETTI ÅRENE

Beskriv noen utviklingstrekk i det religiøse landskapet i Norge de siste 30 årene. Diskuter så påstanden om at Norge har blitt stadig mer sekularisert i denne perioden og trekk fram eksempler fra samfunnsområder som taler for og mot påstanden.

og

SAMISK FØRKRISTEN RELIGION

Beskriv kort noen kilder til kunnskap om samisk førkristen religion. Gjør deretter rede for sentralt innhold i samisk førkristen religion, bl.a. praksiser, gjenstander, steder og forestillinger.

Oppgavesett 2

RELIGIONSFRIHET

Gjør rede for utviklingen av religionsfrihet i Norge. Gi eksempler på religioner og kirkesamfunn som har blitt rammet av manglende religionsfrihet her i landet.

og

KONFESJONSKUNNSKAP OG DEN ORTODOKSE KIRKE

Gjør rede først rede for hvordan en kan beskrive kristne trostradisjoner i disiplinen

konfesjonskunnskap. Gjør så rede for betydningen av kirkerom, liturgi og sakramenter i Den ortodokse kirke.

Skriv ditt svar her...

I denne oppgaven har jeg valgt å ta for meg oppgave 2 A Religionsfrihet og B Konfesjonskunnskap og Den ortodokse kirke. I oppgave A har jeg valgt å se nærmere på det tidligere kristne samfunnet, og gå inn på viktige hendelser som har noe med utviklingen av religionsfriheten å gjøre. Jeg vil også gjøre rede for to trossamfunn som jeg mener har hatt en mangel i religionsfriheten i Norge.

I oppgave B gjør jeg rede for konfesjonskunnskap. Jeg velger å se nærmere på sakramentene i den ortodokse kirke og snakke kort om kirkerommet og liturgien.

OPPGAVE A

Norge er i dag et land med ytringsfrihet, likestilling, og ikke minst religionsfrihet. Men slik har det ikke alltid vært. Landet har hatt en lang prosess med en enorm utvikling fra å være et kristen land til å bli et flerkulturelt og sekularisert samfunn.

Tidlig på 1700-tallet var Norge i union med Danmark og den danske kongen hadde makten i landet. En av de første vekkellesbevegelsene kalt Pietismen satte sitt lys i det dansk-norske samfunnet. Det var flere personer som mente samfunnet var i dårlig tilstand og det var for lite fokus på den ekte kristne troen. Noen av disse var blant annet Philip Jacob Spener som begynte med samlinger utenfor gudstjenestene og skrev boken Pia Desederia i 1675. Thomas Von Westen var en radikal prest fra København som gikk så langt at han nektet å "døpe" hedninger under nattverden. Syv preter fra Nordmøre og Romsdal ble inspirert av disse personene og ønsket å få et bedre samfunn, disse ble senere kalt syvstjernen. Sammen med Thomas Von Westen startet de Pietismen som senere skulle bli en epoke med tvangsreligion. Starten av pietismen handlet om den ekte kristne troen, og man skulle ha troen i sitt hjerte, men etter kongedømme fikk en følelse av makt og kontroll gikk det over til statspietisme. Christian VI som var konge fra 1730-1746 hadde stor betydning for utviklingen av det pietistiske samfunnet. Det var nå mer

fokus på stat enn pietismens idealer.

Kongen innførte hellidagsforordningen som ble straffet med bot om du ikke fulgte denne. Konfirmasjonen kom i 1736 og var pålagt alle ungdommer, hvor prestene underviste de unge i den kristne troen. 3 år senere kom Almueskolen som tilbydde alle skoleundervisning hvor de lærte å lese og skrive, mest fordi de da kunne lese bibelen. I Almueskolen var det som i konfirmasjonen stort fokus på lærdom om kristen tro. I 1741 kom konventikkelplakaten som åpnet opp for konventikkler som er møter og sammenkomster utenfor kirken, men en prest måtte være tilstede slik at de ikke snakket stygt om både troen og kongedømme. En person som særlig drev med konventikler før det var tillat var Søren Bølle. Han døpte folk i drammenselva og mente man ikke skulle høre på autoritetene, han ble senere landsforvist for sin ytring av religion og tro. Samtidig som pietismen var også opplysningstiden i Europa. Den stod i mot pietismen og det ble stadig vanskeligere å holde på det pietistiske samfunnet etter kongen døde. Opplysningstiden hadde fokus på fornuft og vitenskap, det var flere forfattere som skrev samfunnskritiske tekster om pietismen, en av disse Ludvig Holberg.

Hans Nilsen Hauge kan ses på som pietismens far. Han skrev flere bøker og fikk mange tilhengere som kalte seg for Haugianere. Han mente kirken og prestene misten mye av makten ved at de kunne samles utenfor kirka og ønsket å få dette bort. Da Norge skulle få sin egen grunnlov i 1814 satt det flere haugianere på stortinget. De fikk dermed fjernet konventikkelplakaten og det var ikke lengre lov med konventikkler utenfor kirken. Dette gjorde at samfunnet kun fikk lov til å ha en trosretning.

I 1845 kom disenterloven som åpnet opp for flere kristne trossamfunn og det ble en mer liberal ordning for samfunnet. Etter masseutvandring i 1866 til Amerika under den industrielle revolusjonen åpnet disenterloven opp for flere utenlandske vekkelsesbevegelser. Religionen i Amerika var annerledes enn Norge på denne tiden. De hadde ingen statskirke slik som Norge hadde og det var derfor større frihet blant trossamfunnene. Da vekkelsesbevegelsene kom gjorde det at flere fant sin plass og følte de fant et trossamfunn som passet for de.

16 år etter disenterloven kom ble den første frikiren opprettet av Gustav Adolf Lammers. Selv om det nå var flere kristne trossamfunn i Norge, var det ingen komplett religionsfrihet ettersom det kun var åpent for kristen tro.

Norsk kvinnemisjonsforening ble opprettet i 1865 og det var første kvinnelig form for aktivitet på fritiden. De fikk også stemmerett på stortinget i 1904. Jesuittloven kom, og senere på 1900 tallet andre verdenskrig. Norge var under naziregimet fra 1940-1945, og man kan si at det norske religiøse samfunnet endret seg på denne tiden. Det var hele 699 prester som meldte seg ut av statkirken. Etter andre verdenskrig kom nyere tider. Nyreligiøsitet vokste frem og hippibevegelsen ble stor. Etter krigen ble også landet mer liberalsk og demokratisk.

Arbeiderpartiet styrte i større grad og kirken misten mer makt. På slutten av 1960 tallet kom flere utenlandske for å jobbe, spesielt fra Pakistan. Flere av disse bosatte seg senere og tok med seg familiene sine. Dette åpnet opp for nye trossamfunn som islam, hinduisme og buddhisme i Norge. Det kom så mange til Norge at det kom et innvandringsstopp i 1975. Flere templer ble bygget og det norske samfunnet åpnet opp for ulike religioner.

Det er flere ulike hendelser og utviklinger på 1900-tallet som har gjort at religionsfriheten er slik den er i dag, og at kirken har valgt å forlate staten.

Norge har altså gått fra å være et land under stor maktstyre til å få frihet og demokrati og spesielt religionsfrihet. Det er grunnet flere samfunnsendringer og liberalisering landet har fått den friheten i religion som vi har i dag. Jeg mener selv flere av disse hendelsene over har stor betydning til både frihet generelt, men spesielt religionsfrihet.

To religioner og retninger jeg vil si noe om når det gjelder religionsfrihet er Samenes kamp og en mer moderne sak som handler om Islams kamp mot religionsfrihet i Norge.

I dag har samene like rettigheter som alle andre i religioner og trosretninger, men de har tidligere ikke falt i smak i den kristne troen. Thomas Von Westen som jeg nevnte tidligere i pietismen fikk i jobb å

kristne de samiske. Han lærte seg språket og lagde salmer for de. Dette var ikke like lett ettersom de hadde sin egen tro som de ønsket å bevare. Denne troen har gjort at de over lengre tid fått negative handlinger utført mot seg. Samene ble forfulgt og drept tidligere i det norske samfunnet for å nekte å konvertere til kristendommen som resten av landet.

En annen gruppe som har og har hatt mangel på religionsfrihet er Islam. Muslimenes klesplagg har skapt store uenigheter i det norske samfunnet. Kvinner som bærer hidjab og burka og som dekker til både ansikt og kropp er noe mange reagerer på. Det har i dag blitt forbudt i å bære disse plaggene i blant annet skoler. Dette er noe muslimene ser på som viktig for seg selv i sin religion, og mange føler at religionsfriheten svekkes.

oppgave B

Vi kan si at konfesjonskunnskap handler om læren av den kristne troen. Idag har vi flere ulike trossamfunn og bevegelser innenfor kristendommen.

Vi kan dele det inn i ulike grupper eller en såkalt høye- venste akse. Under høyre aksene ser vi de mer tradisjonelle trossamfunnene slik som romersk katolsk-, ortodoks- og angelikansk kristendom. Disse trossamfunnene viser tendenser tilbake til oldkiren. På den andre siden av aksene, venste siden finner vi de mer moderne og liberaliserte trossamfunnene. Vi kan plassere Pinsebevegelsen, kvekere og vekkellesbevegelser som Jehovas vitner og Frelsesarmeen. under denne aksene. Det er flere ulikheter mellom disse trossamfunnene ettersom høyregruppen stammer tilbake til Oldtiden og blir mer konservativ mens venstre gruppen mer liberal, moderne og samfunnsatt.

Den ortodokse kirke et gammelt kristent trossamfunn som stammer tilbake til jesu tid. De har troen på treenigheten, Faderen, sønnen og den hellige ånd. Bibelen er en hellig tekst for de kristne ortodokse. De har flere helgner som de anser som viktige.

Allerede tidlig på 1050-tallet brøt den ortodokse kirke med den romersk-katolske kirke. Det var flere uenigheter blant annet om presteekteskap og trosbekjennelsen som fulgte til en splittelse. I dag er store deler av den ortodokse kirke bostatt i områder rundt Øst-Europa. Det er ca 230 millioner medlemmer i verden. Ordet ortodoks betyr rett lære.

Kirkene i den ortodokse kristendommen er storslåtte og kjent for sin fine kunst. Det her fullt av gudebilder inni kirken i motsetning til den katolske kirke. Kirken er nøye på renslighet og å bevare kirkene på en pen måte. De ortodokse kirkene kan bli sett på som flotte turistattraksjoner med mange besøkende. Kirkerommet er guddommelig og man har en kontakt med Kristus. Når de kommer inn dypper de ofte høyre hånd i vievann og lager korstegn med hendene som en inngang i kirken.

Den ortodokse kirke har som den katolske 7 sakramenter som er veldig viktig for de. De har også noe som er kalt for ikoner som er veldig viktig. Dett er guddommelig energi.

De syv sakramentene er dåpen, nattverd, konfirmasjonen, bot, ekteskap, ordinasjon og sykesalving.

Under dåpen blir hele barnet i motsetning til mange døpnings dukket helt under vann. Dette er av tro at barnet "dør" og så blir født på ny i kirken. Menigheten er tilstede under dåpen, og det er også viktig at fadderne er tilstede.

Nattverden er det viktigste sakramentet. Her blir de servert vin og brød til etterligning med Jesu blod og legeme. Det er viktig at det er vin de blir servert fordi det var det Jesus drakk under det siste måltidet. Barn starter med nattverd i 7-8 års alderen. De har da sin første kommunion som er å motta brød og vin. Det er viktig at de skjønner og forstår hva dette handler om.

Boten er skriftemål som de må utføre minst en gang i året, men helst oftere. De kan da tilstå sine synder til en prest. Boten er anonym og presten vet ikke hvem personen som synder er, han hører kun stemmen men kan ikke se personen.

Ekteskapet i den ortodokse kirke ses på som livsvarlig. Det er et sakrament og kan derfor ikke brytes. Det kan søkes om separasjon under

noen tilfeller, men personene får ikke ekteskapet annullert før den ene personen dør. I noen spesielle tilfeller kan man få ekteskapet helt annullert, men det er med saker slik som tvangsekteskap.

konfirmasjonen skjer i 15 års alderen slik som i den Lutherske og Katolske troen. Man er nå voksen og har åpnet seg fullstendig til den ortodokse troen.

Det er også ordinasjon og sykesalving i den ortodokse kiren. man kan se på det som en rangstige hvor paven er på toppen, så biskoper og prester. Paven bor i vatikanstaten i Roma som blir regnet som verdens minste land.

Besvart.